

POSTANOWIENIE

Dnia 22 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania B. Ł. i A. R.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J.
z udziałem Prokuratora Prokuratury Okręgowej w K.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 22
czerwca 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołujących się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 1 grudnia 2020 r., sygn. akt III AUa (...),

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- II. zasądza od B. Ł. i A. R. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń
Społecznych Oddziału w J. po 240 zł (dwieście czterdzieści)
tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 1 grudnia 2020 Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację B. Ł. i A. R. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 28 stycznia 2019 r., którym oddalono ich odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. z dnia 29 sierpnia 2017 r., stwierdzającej, że wnioskodawczynie B. Ł. jako pracownik u płatnika składek A. R. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od 1 kwietnia 2013 r. do 24 lipca 2017 r., z uwagi na pozorność jej zatrudnienia u wyżej wymienionego płatnika.

Sąd Apelacyjny poddając w toku kontroli instancyjnej analizie zebrany w sprawie materiał dowodowy, w szczególności rozbieżne zeznania wnioskodawczyń, co do okoliczności w jakich miała świadczyć pracę A. Ł., przyczyn dla których nastąpiło zmniejszenie wymiaru czasu jej pracy, okoliczności związanych z późniejszą modyfikacją zawartej umowy o pracę jak i okoliczności związanych z jej rozwiązaniem, sposobu wykorzystywania przez tą pracownicę urlopu wypoczynkowego, a to przy uwzględnieniu faktu kompletnego braku nadzoru nad dowodzonym przez wnioskodawczynię zatrudnieniem ze strony pracodawcy, przy braku jakiejkolwiek dokumentacji dotyczącej ewidencji czasu pracy, czy płacy, czy okresów urlopowych, a to przy wiarygodnych zeznaniach świadka T. M., skonkludował, iż w okolicznościach faktycznych zawarta przez płatnika składek z A. Ł. umowa o pracę nie skutkowała realnym nawiązaniem przez nią stosunku pracy. W jego ocenie nie może ulegać wątpliwości, że dla powstania stosunku ubezpieczenia społecznego istotne znaczenie ma nie samo formalne zawarcie umowy o pracę, lecz jej realizacja z zachowaniem reżimu stosunku pracy.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu prawa materialnego: art. 22 § 1 k.p., art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, art. 58 § 2 k.c.

Skarżące wniosły o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne, które wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy.

- Czy dla sytuacji prawnej pracownika, w tym dla objęcia go ubezpieczeniem społecznym, mogą mieć znaczenie efekty świadczonej przez niego pracy, a dokonywane w imieniu i na rzecz pracodawcy, jako element powodujący powstanie i istnienie stosunku pracy.

- Czy dopuszczalne jest, tak jak uczyniły to w niniejszym postępowaniu Sądy obu instancji, wyciągnięcie w stosunku do pracownika negatywnych konsekwencji w postaci odmowy objęcia go ubezpieczeniem społecznym, wyłącznie w oparciu o zdarzenia, które miały miejsca po nawiązaniu stosunku pracy, a odnoszące się wyłącznie do skutków ekonomicznych prowadzonej przez pracodawcę działalności gospodarczej.

- Czy zasadne jest obarczanie ubezpieczonego odpowiedzialnością za ekonomiczny stan baru, w którym pracowała B. Ł., na rzecz którego podjęła się świadczenia pracy, skoro zamiarem i wolą stron było ukształtowanie stosunku pracowniczego, a zatem wywołanie określonego skutku prawnego, to brak jest podstaw do przyjęcia, iż strony działały wyłącznie dla pozoru.

- Istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych dotyczących pozorności umów zawieranych przez pracodawców z pracownikami wyłącznie w celu objęcia pracowników korzystniejszymi warunkami ubezpieczenia społecznego i przenoszenia na pracowników konsekwencji błędnych decyzji podejmowanych przez osobę działającą w imieniu Pracodawcy – A. R. - Biuro Rachunkowe Rachmistrza w S. – J. K..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Jeżeli skarżący jako przesłankę uzasadniającą przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to powinien zagadnienie to przedstawić przez jego sformułowanie z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało, przytoczyć argumenty prawne prowadzące do rozbieżnych ocen prawnych, a także wykazać, że jest to zagadnienie, którego rozwiązanie jest istotne nie tylko dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, lecz także dla praktyki sądowej (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 stycznia 2016 r., II CSK 382/15, Legalis 1508600; z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, Legalis 1482401; z dnia 24 maja 2016 r., I CSK 666/15, LEX nr 2080880). Innymi słowy istotne zagadnienie prawne powinno kotwiczyć się w regulacji prawnej, która powinna zostać przeanalizowana i

opracowana, tak aby to wpierw sam skarżący mógł stwierdzić, że istotne zagadnienie prawne rzeczywiście występuje i dlatego powinien rozpoznać je Sąd Najwyższy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2015 r., III UK 206/13). Skarżący ma zatem obowiązek nie tylko sformułować samo zagadnienie, ale także - w uzasadnieniu wniosku - przedstawić odpowiednią jurydyczną argumentację wskazującą na dopuszczalność i celowość rozwiązania problemu prawnego w sposób preferowany przez skarżącego, a odmienny od sposobu rozstrzygnięcia tego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań wyrażonych przez Sąd drugiej instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2018 r., I UK 252/17, LEX nr 2533238). W celu spełnienia przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nie wystarczy samo sformułowanie pytania do Sądu Najwyższego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2018 r., II CSK 12/18, LEX nr 2499783). W rozpoznawanej sprawie skarżące sformułowały zagadnienia prawne bez wskazania przepisów prawa, na gruncie którego się one ujawniły, nie wskazały również stosownej argumentacji prawnej w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne, a jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie.

Należy zauważyć, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest stanowisko, zgodnie z którym wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 20 października 2016 r., I PK 59/16, LEX nr 2160130; z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16, LEX nr 2009500; z dnia 26 lutego 2016 r., V CSK 518/15, LEX nr 2015640; z dnia 24 września 2015 r., II PK 27/15, LEX nr 2019527). Tego wymogu skarżący również nie zachował.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.